

Az Európai Unió állatvédelmi szabályozása

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Magyarország 1994. március 31-én benyújtotta tagfelvételi kérelmét az Európai Unióhoz. Ezzel a lépéssel szükségessé vált az Unió tagságra való felkészülés felgyorsítása.

A továbbiakban az Európai Unió állatok tartásával, szállításával kapcsolatos állatvédelmi jogszabályainak vázlatos ismertetésével kívánjuk segíteni a gazdákat azért, hogy a követelmények teljesítésére időben tudjanak felkészülni. E célt szolgálja ez a tájékoztató füzet is.

Az állatvédelmi jogszabályok ezeken kívül kiterjednek még az állatok vágására, a kísérleti állatokkal való bánásmódra is.

Igen fontos megjegyezni, hogy az alábbiakban szereplő kritériumok az Európai Unió szabályozását jelentik.. Ezeket azonban ma Magyarországon még nem alkalmazzuk, csak az újonnan építendő telepeken.

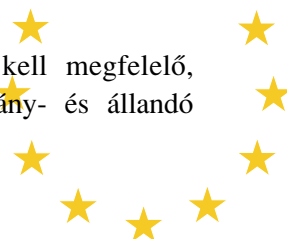
A gazdasági haszonállatok védelme a tartás során

A gazdasági haszonállatok közül a tojótyúkok ketreces tartására, a borjak és a sertések tartására születtek eddig a minimális állatvédelmi követelményeket lefedtető specifikus irányelvek.

Ketreces tojótyúktartás

Az állatvédelmi jogszabály megszületését az indokolta, hogy a ketreces tojótyúktartás, amely a tojástermelés legelterjedtebb módja, gyakran okozhat szükségtelen és kínzó fájdalmat az állatnak.

1. Legalább 450 cm²-es tényleges, szabadon használható ketrecterületet kell biztosítani minden egyes tojótyúk számára.
2. Korlátozás nélkül használható etetővályúval kell felszerelni a ketrecet, melynek hossza állatonként minimálisan 10 cm.
3. Amennyiben szopókás itatók vagy itatócsészék nem állnak rendelkezésre, minden egyes ketrecben az etetővályúval azonos hosszúságú itatóvályút kell biztosítani. Ahol itató pontok biztosítják a vízellátást, legalább két szopókás itatónak vagy itatócsészének kell lennie minden egyes ketrecen belül.
4. A ketrecek minimális magasságának legalább 40 cm-nek kell lennie a ketrec alapterületének legalább 65%-ában, valamint sehol sem lehet alacsonyabb 35 cm-nél.
5. A ketrecek padozatát úgy kell kialakítani, hogy az elősegítse a láb karmainak egyenes állását. A padló lejtése nem haladhatja meg a 14%-ot vagy a 8°-ot. Amennyiben a padozat anyagként nem négyszögletes dróthálót használnak, megengedhető ennél nagyobb lejtés is.
6. A ketrecek kialakítása során felhasznált anyagoknak és konstrukciónak olyannak kell lennie, hogy az állatokat óvja a sérüléstől.
7. A ketrec nyílásának mérete és tervezése tegye lehetővé egy felnőtt tyúk kivételét szükségtelen fájdalom vagy sérülés okozása nélkül.
8. A ketreceknek kielégítően felszerelteknek kell lenniük ahhoz, hogy a baromfi kiszabadulását megakadályozzák.
- 9 Minden állatnak biztosítani kell megfelelő, tápláló és higiénikus takarmány- és állandó

ivóvízforrást, kivéve gyógyító vagy megelőző kezelések esetén.

10. Az állattartó épület hőszigetelése, fűtése és szellőzése biztosítsa a légmozgást. A hőmérsékletet, a relatív páratartalmat, a gáz- és por koncentrációt olyan szinten kell tartani, amely nem ártalmas az állatok számára.
11. Mesterséges világítás alkalmazása esetén, a tojótyúkoknak megfelelő pihenési periódust kell beiktatni a nap folyamán, amikor a világítás intenzitását oly módon kell csökkenteni, hogy számukra a nyugodt pihenés biztosítható legyen.
12. Az állatokat megfelelő számú, a tojótyúkokról és a használt termelési rendszerről kellő ismerettel és tapasztalattal rendelkező személyzetnek kell gondoznia.
13. Az állományt legalább naponta egyszer meg kell tekinteni, és ehhez kielégítő fényforrásnak kell rendelkezésre állnia, amelynek fényerőssége elegendő minden egyes állat láthatóságához, valamint ha szükséges alapos vizsgálatához.
14. Három ketrec sornál többet tartalmazó elhelyezési rendszer csak abban az esetben alkalmazható, ha megfelelő rendszabályok és módszerek lehetővé teszik az összes sor nehézség nélküli megsejtelését.
15. Olyan állatok esetén, melyek nem tűnnek egészségesnek, beleértve a magatartásbeli változásokat is, lépéseket kell tenni az ok kiderítésére és alkalmas gyógyító intézkedést kell végrehajtani (kezelés, elkülönítés, selejtezés vagy a környezeti tényezők javítása). Amennyiben az ok valamely termelőegységen belüli olyan tényező, amelynek azonnali kijavítása nem elengedhetetlen, ezt az okot az állattartó hely kiürítése után és az újabb állomány betelepítése előtt kell megszüntetni.
16. Minden, az állatok egészsége és jólléte szempontjából nélkülözhetetlen automatikus berendezést legalább naponta egyszer ellenőrizni kell. Hiányosságok feltárása esetén, ezeket azonnal ki kell javítani, vagy ha ez nem megvalósítható, a hiba elhárításáig meg kell tenni a

szükséges lépéseket az állatok egészsége és jólléte védelmének érdekében. Az etetés és a megfelelő környezet fenntartására alternatív megoldásoknak kell rendelkezésre állniuk, melyek az esetleges meghibásodások alkalmával használhatók.

Figyelmeztető riasztó rendszert kell felszerelni, amely a gépi szellőztetési rendszer üzemzavara esetén lép működésbe.

17. A ketrecnek az állatokkal érintkezésbe kerülő részeit alaposan meg kell tisztítani és fertőtleníteni minden egyes alkalommal a ketrec kiürítése után és az új állomány betelepítése előtt. Baromfi benntartózkodása alatt a ketrec felületeinek, valamint minden berendezésnek kielégítő tisztaságúnak kell lennie.

Sertéstartás

Jogszabály szabályozza a sertések számára biztosítandó minimális területigényt a testtömeg függvényében.

Testtömeg (kg)	Szabad terület (m ²)
<10	0,15
10–20	0,20
30–50	0,40
50–85	0,55
85–110	0,65
>110	1,00

Az ún. harmadik országokból az Európai Unió tagországaiba importált élő sertések esetén a származási hely illetékes hatóságának igazolnia kell, hogy az állatok tartása során minimálisan olyan szigorú állatvédelmi követelményeket alkalmaztak, mint amilyenek a tagországra nézve kötelezőek.

Általános rendelkezések:

1. Azon épületek, berendezések, tárgyak anyaga, melyeket a sertéstartás során használnak, nem

- lehet az állatok egészségére ártalmas. További követelmény ezek jó tisztíthatósága és fertőtleníthetősége is.
2. Ameddig az arra vonatkozó közösségi rendelkezések megszületnek az elektromos hálózat és berendezések felszerelése a hatályos nemzeti szabályoknak megfelelően történjen annak érdekében, hogy az áramütés elkerülhető legyen.
  3. Az állattartó épület hőszigetelése, fűtése és szellőzése biztosítsa a légmozgás, a hőmérséklet, a relatív páratartalom, a gáz- és por koncentráció olyan szinten tartását, amely nem ártalmas a sertésekre.
  4. Minden, a sertések egészségének és jóllétének fenntartásához elengedhetetlen berendezést legalább naponta egyszer ellenőrizni kell. Az esetleges hibákat azonnal ki kell javítani, ill. amennyiben ez nem lehetséges, a hiba elhárításáig a sertések egészségének és jóllétének megőrzését szolgáló lépéseket kell tenni alternatív etetési és a megfelelő környezetet fenntartó módszerek alkalmazásával. Gépi szellőztetési rendszer használata esetén tartalékberendezésről kell gondoskodni, amely biztosítja a szükséges ventilációt üzemzavar esetén, valamint az állattartót a hibára figyelmeztető riasztó rendszert kell felszerelni, melynek működését rendszeresen ellenőrizni kell.
  5. A sertéseket nem szabad állandóan sötétben tartani. A különböző éghajlati viszonyoktól függően a sertések igényeinek megfelelően természetes vagy mesterséges megvilágításról kell gondoskodni. A mesterséges megvilágításnak legalább ugyanolyan intenzitásúnak kell lenni reggel 9 óra és 17 óra között, mint a természetes fénynek. Ezenkívül szükséges olyan alkalmas fényforrás (rögzített vagy hordozható), melynek segítségével a sertések bármikor ellenőrizhetők.
  6. Az állattartó (tulajdonos vagy az állatokért felelős személy) legalább naponta egyszer köteles ellenőrizni a sertéseket. A beteg vagy sérült egyedeket késedelem nélkül megfelelő gyógykezelésben kell részesíteni. A beteg vagy sérült állatok elkülönítésére száraz és kényelmes, almozott helyről kell gondoskodni. Minél előbb állatorvoshoz kell fordulni, amennyiben a sertés állapota ezt szükségessé teszi.
  7. Csoportosan tartott sertések verekedését meg kell akadályozni. A folyamatosan agresszíven viselkedő vagy az agresszióknak áldozatul eső állatokat el kell különíteni, és a csoporttól izoláltan tartani.
  8. Az állatok tartózkodási helyét oly módon kell kialakítani, hogy minden egyes sertésnek módja legyen nehézség nélkül lefeküdni, felállni és pihenni; tiszta pihenőtér álljon rendelkezésre, valamint láthassa a többi sertést.
  9. Lekötött tartás esetén a lekötésre használt eszköz nem okozhat sérülést a sertésnek, rendszeresen ellenőrizni kell és igazítani rajta annak érdekében, hogy az állat számára kényelmes legyen. Minden lekötésre használt eszköznek elegendő hosszúságúnak kell lennie ahhoz, hogy a fent említett mozgásszabadságot biztosítsa a sertésnek, valamint olyan kialakításúnak, hogy a sérülés- és fulladásveszélyt kiküszöbölje.
  10. A sertések tartása során használt istállókat, kuttercákat, berendezéseket, eszközöket rendszeresen tisztítani és fertőtleníteni kell a keresztfertőzések és a betegség-hordozó organizmusok megtelepedésének megelőzése érdekében. A bélsarat, vizeletet és takarmánymaradékot megfelelő gyakorisággal el kell távolítani a bűz csökkentése és a rovarok, rágcsálók távoltartása érdekében.
  11. A padozatnak símának és csúszásmentesnek kell lennie. Úgy kell kialakítani, hogy ne okozzon sérülést a sertésnek, és azon az állatok sérülés vagy szenvedés nélkül, kényelmesen állhassanak vagy fekhessenek. A padozat anyaga legyen szilárd, egyenletes és tartós felületű; mérete a sertés méretéhez és súlyához igazodjon. A pihenőtér legyen kényelmes, tiszta és vízelvezető. Alomanyag használata esetén annak tisztának, száraznak és a sertésekre nézve ártalmatlannak kell lennie.
  12. Minden sertés számára az életkorának, testtömegének és viselkedési valamint élettani igényeinek megfelelő takarmányt kell biztosítani

megfelelő egészségi és jólléti állapotának fenntartása érdekében.

13. Minden sertést naponta legalább egyszer meg kell etetni. Csoportosan tartott állatoknál, ha az etetés nem ad libitum módon történik, továbbá automatikus etetőrendszer alkalmazása esetén minden egyes sertésnek biztosítani kell a takarmányhoz való hozzáférést a csoporttársakkal egyidőben.
14. Minden két hétnél idősebb sertés számára biztosítani kell elegendő mennyiségű friss ivóvízhez való hozzáférést vagy egyéb módon kell kielégíteni folyadékigényét.
15. Az etető- és itatóberendezéseket úgy kell tervezni, elkészíteni és elhelyezni, hogy a sertések takarmánya és ivóvize ne szennyeződjenek.
16. A farokrágás és egyéb rossz szokás általános megelőzésére, továbbá az állatok viselkedési szokásaiból eredő szükségletek kielégítése céljából tett intézkedéseken túl minden sertés számára – a környezeti hatások és az egyed-sűrűség figyelembevételével – szalmát vagy egyéb anyagot, tárgyat kell biztosítani.

Speciális követelmények állatcsoportonként:

Sertéskanok

Kutricákat úgy kell kialakítani és elhelyezni, hogy abban az állatok kényelmesen megfordulhassanak, láthassák, hallhassák és szagolhassák más sertéseket, valamint tiszta, száraz és kényelmes pihenőtér álljon rendelkezésükre. A kutrica mérete minimálisan 6 m² legyen felnőtt sertéskanonként. Ha a kutricát fedeztetésre is használják, akkor nagyobb terület szükséges.

Kocák és kocasüldők

1. A vemhes kocákat és kocasüldőket, amennyiben szükséges, kezelni kell külső és belső élősködők ellen. Ha fiatzatóba helyezik az állatokat, előtte meg kell tisztítani őket.
2. Tiszta, kielégítő vízelvezetésű, kényelmes fekvőhelyet kell biztosítani számukra, valamint ha

szükséges, megfelelő fészekkészítő anyagról kell gondoskodni.

3. A fiatzató ketrec mérete akkora legyen, hogy az állat mögött a természetes elléshez és az ellés közbeni segítségnyújtáshoz elegendő hely álljon rendelkezésre.
4. Azokban a fiatzató ketrecekben, ahol a kocát szabadon tartják, megfelelő módon biztosítani kell a malacok védelmét, pl. fiatzató rács alkalmazásával.

Malacok

1. Amennyiben szükséges, a malacok számára a kocától elválasztott helyen, fűthető, szilárd, száraz és kényelmes fekvőhelyet kell biztosítani, ahol egyszerre tud minden malac pihenni.
2. Ahol fiatzató ketrecet használnak, annak mérete elegendő nagyságú legyen ahhoz, hogy valamilyen malac egyidejűleg szophasson.
3. A kanmalacok herélése négyhetes életkor felett csak állatorvos vagy a nemzeti jogszabályok által feljogosított szakképzett személy által érzéstenítés mellett történhet.
4. Farokkurtítás és farkasfoglecsípés nem végezhető rutinszerűen, csak ha bizonyítást nyert, hogy az állományban előforduló sérülések ezen eljárások el nem végzésére vezethetők vissza. Amennyiben a foglecsípés szükséges, azt a születés után hét napon belül el kell végezni.
5. A malacokat három hetes életkor előtt nem szabad elválasztani, kivéve ha a koca vagy a malacok egészsége vagy jólléte ezt indokolja.

Választott malacok és süldők

A sertéseket elválasztás után a lehető legrövidebb időn belül csoportosítani kell, és a kialakított csoportokat változtatás nélkül fenn kell tartani, minimalizálva az átcsoportosításokat.

Borjak tartása

A továbbnevelés és hízalás céljára istállózatban tartott borjakra vonatkozó minimális állatvédelmi követelmények:

A szabályozás értelmében *hat hónapos koráig* tekintendő az állat borjúnak.

A hat borjúnál többet tartó állattartó telepek a következő követelményeknek kell eleget tennie:

- Csoportosan tartott borjak esetében a minimális fekvőtér nagysága 150 kg élősúlyig 1,5 m² legyen állatonként, valamint biztosítani kell elegendő szabad területet ahhoz, hogy a borjak akadályoztatás nélkül megfordulhassanak, lefekhessenek.
- Egyedileg tartott borjak esetében az egyedi box szélességének minimálisan el kell érnie a 90 cm-t, ill. a marmagasság 0,8-szorosát (10% eltérés megengedett).
- Nyolc hetes életkor felett a borjú nem tartható egyedi ketrecben, kivéve ha az állatorvos igazolja, hogy egészségügyi vagy viselkedésbeli okok miatt, gyógykezelés céljából el kell különíteni az állatot. Ebben az esetben a ketrec szélessége minimum el kell érje a borjú álló helyzetben mért marmagasságát, hossza pedig a borjú hosszúságának 1,1-szeresét.
- Az egyedi boxoknak (kivéve a beteg állatok elkülönítésére szolgálókat) nem lehet tömör az oldalfala, hanem csak olyan hézagos szerkezetű, amely lehetővé teszi az állatok közötti vizuális és fizikális kontaktust.
- Csoportosan tartott borjak esetében a testtömegtől függ a minimális helyigény:

testtömeg (kg)	helyigény (m ²)
< 150	1,5
150–220	1,7
> 220	1,8

A borjak tartására vonatkozó általános előírások:

1. Mindazon anyagok, melyeket a borjak elhelyezésére szolgáló istállók, főként egyedi ketrecek készítése során használnak, és az állat közvetlen kapcsolatba kerülhet velük, nem lehetnek a borjak egészségére ártalmasak. További követelmény ezek jó tisztíthatósága és fertőtleníthetősége.

2. Mindaddig, amíg az arra vonatkozó közösségi rendelkezések megszületnek, az elektromos hálózat és berendezések felszerelése a hatályos nemzeti szabályoknak megfelelően történjen annak érdekében, hogy az áramütés elkerülhető legyen.
3. Az épület szigetelésének, fűtésének, szellőztetésének biztosítania kell, hogy a légáramlás, porkoncentráció, hőmérséklet, relatív páratartalom és gázkoncentráció olyan szint alatt maradjon, amely a borjak egészségét nem károsítja.
4. Minden, a borjak egészségének és jóllétének fenntartásához elengedhetetlen berendezést legalább naponta egyszer ellenőrizni kell. Az esetleges hibákat azonnal ki kell javítani, ill. amennyiben ez nem lehetséges, a hiba elhárításáig a borjak egészségének és jóllétének megőrzését szolgáló lépéseket kell tenni alternatív etetési és a megfelelő környezetet fenntartó módszereket kell alkalmazni. Gépi szellőztetési rendszer használata esetén tartalékberendezésről kell gondoskodni, amely biztosítja a szükséges ventilációt üzemzavar esetén, valamint az állattartót a hibára figyelmeztető riasztó rendszert kell felszerelni. Ennek működését rendszeresen ellenőrizni kell.
5. A borjakat nem szabad állandóan sötétben tartani. A különböző éghajlati viszonyoktól függően a borjak igényeinek megfelelően természetes vagy mesterséges megvilágításról kell gondoskodni. A mesterséges megvilágításnak legalább ugyanolyan intenzitásúnak kell lenni reggel 9 óra és 17 óra között, mint a természetes fénynek. Ezenkívül szükséges olyan alkalmas fényforrás (rögzített vagy hordozható), melynek segítségével a borjak bármely napszakban ellenőrizhetők.
6. Minden istállózott borjút az állatulajdonosnak vagy az állatokért felelős személynek legalább naponta kétszer, a szabadban tartott állatokat pedig naponta legalább egyszer ellenőriznie kell. Minden sérült vagy betegséggyanús borjút azonnal megfelelő kezelésben kell részesíteni, eredménytelenség esetén késedelem nélkül állatorvoshoz kell fordulni. Amennyiben szükséges, a beteg vagy sérült állatot el kell

különíteni száraz, kényelmes fekvést biztosító alommal ellátott boxba.

7. A borjak szállását olyan módon kell kialakítani, hogy minden egyes állat számára lehetővé tegye a nehézség nélküli lefekvést, felállást, pihenést és önmaga tisztogatását.
8. A borjakat tilos lekötve tartani, kivéve a csoportosan tartottakat maximum egy óras intervallumra a tejjel vagy tejpótlóval való etetés időtartamára. Lekötés alkalmazása esetén a lekötésre használt eszköz nem okozhat sérülést a borjaknak, rendszeresen ellenőrizni kell és igazítani rajta annak érdekében, hogy az állat számára kényelmes legyen. Minden lekötésre használt eszköznek olyan kialakításúnak kell lennie, hogy a sérülés- és fulladásveszélyt kiküszöbölje, valamint biztosítsa a 7. pontban leírt mozgásszabadságot a borjú számára.
9. A borjak tartása során használt istállókat, ketreceket, berendezéseket, eszközöket rendszeresen tisztítani és fertőtleníteni kell a keresztfertőzések és a betegség hordozó organizmusok megtelepedésének megelőzése érdekében. A bélsarat, vizeletet és takarmánymaradékot megfelelő gyakorisággal el kell távolítani a bűz csökkentése és a rovarok, rágcsálók távoltartása érdekében.
10. A padozatnak símának és csúszásmentesnek kell lennie. Úgy kell kialakítani, hogy ne okozzon sérülést a borjaknak, és azon az állatok sérülés és szenvedés nélkül kényelmesen állhasanak vagy fekhessenek. A padozat anyaga legyen szilárd, egyenletes és tartós felületű. Mérete a borjú méretéhez és súlyához igazodjon. A pihenőtér legyen kényelmes, tiszta és vízvezető, valamint a borjakra ártalmatlan. Kéthetesenél fiatalabb borjak számára megfelelő almozásról kell gondoskodni.
11. Minden borjú számára gondoskodni kell korának, testtömegének, szokásainak és fiziológiai igényeinek megfelelő takarmányozásról kielégítő egészségi és jóléti állapota fenntartása érdekében. A borjakra szájkosarat rakni tilos.
12. Minden borjút legalább naponta kétszer meg kell etetni. Csoportosan tartott állatok esetében,

ahol nem igény szerint vagy automatikus etetőrendszer segítségével történik a takarmányozás, minden borjúnak csoporttársaival egyidőben kell biztosítani a takarmányhoz való hozzáférést.

13. Minden két hétnél idősebb borjú számára biztosítani kell elegendő mennyiségű friss ivóvízhez való hozzáférést, vagy egyéb módon kell kielégíteni folyadékigényét. Forró időjárású viszonyok esetén vagy beteg állatok számára állandóan friss ivóvíznek kell rendelkezésre állnia.
14. Az etető- és itatóberendezéseket úgy kell tervezni, elkészíteni és elhelyezni, hogy a borjak takarmánya és ivóvize ne szennyeződjék.
15. Minden borjúnak születés után a lehető legrövidebb időn belül, minden esetben életének első hat órájában, szarvasmarha kolosztrumhoz kell jutnia.

Állatok védelme szállítás során

Állatfajok

A szabályozás a következő állatfajokra terjed ki:

- egyiptás háziállatok, a szarvasmarhafélék, juh- és kecskefélék valamint a sertések családjába tartozó háziállatok;
- baromfi, házimadarak és házinyulak;
- házi kutyák és házi macskák;
- egyéb emlősök és madarak;
- egyéb gerinces állatok és hidegvérű állatok.

A férőhelyigény kielégítése

A szállítás során a minimális férőhelyigényt részletesen szabályozza az irányelv. Különböző értékeket kell figyelembe venni az egyes állatfajoknál (lófélék, szarvasmarha, juh, kecske, sertés, baromfi), ezenfelül az életkornak, testtömegnek, szállítási módnak (repülő, vasút, közút, víziút) van szerepe a megadott értékek kialakításában, valamint bizonyos esetekben egyéb tényezők is közrejátszanak (pl. vemhesség).

A szállítás során betartandó állatvédelmi követelmények

Az állatok szállítása során az irányelv vonatkozó mellékleteiben lefektetett általános és speciális követelményeket kell betartani (ez utóbbiak állatfajonként és szállítási mód szerint változnak).

A legfontosabb általános rendelkezések a következők

1. Nem szállíthatók olyan vemhes állatok, amelyeknek várható ellési ideje a szállítás időtartamára esik vagy, az indulást megelőző 48 órában ellettek, valamint azok az újszülöttek, ahol a köldök még nem gyógyult be.
2. Az állatok számára elegendő helyet kell biztosítani a természetes helyzetben történő álláshoz, és amennyiben szükséges, olyan berendezéseket kell alkalmazni, amelyek megvédik az állatokat a szállítóeszköz mozgásából eredő sérülésektől. Egyéb speciális, fajra jellemző feltételek hiányában a lefekvés lehetőségére módot adó helyet is meg kell teremteni.
3. A szállítóeszközöket és konténereket oly módon kell építeni és működtetni, hogy védje az állatokat az időjárás viszontagságaitól. A szállítás egész időtartama alatt a szállított állat fájának megfelelő légcserét fenn kell tartani.
4. A szállítóeszközök és konténerek könnyen tisztíthatóak és szivárgásmentesek legyenek, valamint oly módon kialakítottak, hogy garantálják az állatok biztonságát, elkerülhetővé tegyék a sérüléseiket és szükségtelen szenvedésüket. Az állatokat tartalmazó konténereket olyan címkével kell megjelölni, amely az élő állatok jelenlétére utal, és indikálja azok álló helyzetét is.
5. Szállítás során az állatok részére fajuktól, életkoruktól, a szállítás módjától függően megfelelő időközönként vizet és takarmányt kell biztosítani.
6. Amennyiben az állatokat lekötve szállítják, a lekötésre használt eszköznek megfelelő erősségű-

nek és elég hosszúnak kell lennie ahhoz, hogy az állat számára lehetővé tegye a lefekvést, táplálékfelvételt és ivást, valamint ne legyen sérülés- és fulladásveszélyes.

7. Különböző fajokhoz tartozó, különböző életkorú állatokat egymástól elkülönítve kell szállítani, kivéve társállatok esetén, amikor az elkülönítés stresszt okoz. Olyan áruk nem szállíthatók állatokkal együtt, amelyek károsan befolyásolhatják az állatok jóllétét
8. Az állatok be- és kirakodásához olyan berendezéseket kell használni (rámptát, hídat, feljárót), amelyek csúszásmentesek, szükség esetén oldalfallal kell ellátni azokat.
9. A szállítóeszköz padozatának erősnek, csúszásmentesnek, és almozottnak kell lennie.
10. Az állatokról való szállítás alatti gondoskodás biztosítása érdekében minden élőállat-szállítványhoz kísérőt kell biztosítani, kivéve ha:
  - az állatokat megfelelően kialakított és felszerelt konténerekben szállítják;
  - a szállító egyben a kísérő feladatait is ellátja;
  - a feladó megbízottat jelöl ki az állatok gondozására a pihenőhelyeken.
11. A kísérő vagy a feladó megbízottja köteles gondoskodni az állatokról (etetni, itatni és szükség esetén megfejteni). Ehhez a feladathoz megfelelő körülményeket és eszközöket kell biztosítani.
12. Állatokat csak tiszta, fertőtlenített szállítóeszközbe szabad berakodni. Az elhullott álla-

tokat, az almot és trágát minél hamarabb el kell távolítani.

Beteg, sérült állatok

Beteg, sérült állatok nem szállíthatók, kivéve ha:

- az állatok állapota olyan, hogy a szállítás nem okoz szükségtelen szenvedést;
- az illetékes hatóság által elfogadott tudományos kutatási célból történik a szállítás.

A szállítás alatt megsérült vagy megbetegedett állatokat a lehető leghamarabb elsősegélyben kell részesíteni, megfelelő állatorvosi kezelést kell biztosítani, szükség esetén pedig kényszervágni kell azokat.

A szállító kötelezettségei

1. Nyilvántartásba kell vétenie magát az illetékes hatóságnál.
2. Megfelelő engedéllyel kell rendelkeznie.
3. Írásbeli nyilatkozatot kell tennie arról, hogy :
  - betartja a hatályos állat-egészségügyi rendelkezéseket;
  - rendelkezik a gerinces állatok szállításához szükséges ismeretekkel;
  - nem okoz felesleges szenvedést vagy sérülést a szállított állatoknak;
  - az általa használt szállítóeszköz megfelel a követelményeknek.
4. A szállítással csak olyan személyek bízhatók meg, akik rendelkeznek a szükséges ismeretekkel az állatok szállítására és a róluk való gondoskodásra vonatkozóan.
5. Nyolc órát meghaladó szállítás esetén útitervet kell készíteni, amelyet az állat-egészségügyi bizonyítványhoz kell csatolni, és azon feltüntetni az átrakodó és pihentető helyeket
6. A szállító felelős azért, hogy a szállítással megbízott személyzet betartja az útitervben lefektetett etetési és itatási kötelezettségeket, az állatokat késelem nélkül szállítja a rendeltetési helyre.

Az illetékes hatóság feladatai

1. Az útiterv megfelelő kitöltésének és az állategészségügyi bizonyítványhoz való csatolásának ellenőrzése.
2. Nem diszkriminatív módon megfelelő mennyiségű szállítmányt a következő kontrol vizsgálatnak kell alávetni:
  - a szállítóeszköz ellenőrzése szállítás közben;
  - a szállítóeszköz ellenőrzése a rendeltetési helyen;
  - a szállítóeszköz és az állatok ellenőrzése állatvásárokon, a származási helyen, a pihentető helyeken és az átrakodó pontokon;
  - a kísérő dokumentumok részletes vizsgálata.
3. Éves jelentés készítése a fent említett ellenőrzések számára és eredményeire vonatkozóan az Európai Unió Bizottsága felé.

A jelenlegi magyarországi helyzet

Az Európai Unióhoz való csatlakozás keretében a jogharmonizációs folyamat részeként Magyarországon megszületett az állatvédelmi törvény valamint végrehajtási rendeleteinek egy része.

Az állatok tartásának állatvédelmi követelményeit tartalmazó rendelet előírásai megegyeznek a fent leírt közösségi szabályokkal. Az új állattartó telepek kialakítása csak ezen előírások alapján történhet, a már meglévő telepeknek borjakra és a ketreces tojótyúk tartásra vonatkozóan 2009. január 1-től kell megfelelniük az előírásoknak.

Az állatok szállítására vonatkozóan az Állategészségügyi Szabályzat rendelkezései az irányadóak, állatszállítás előtt, azaz a berakodást megelőzően az állatorvos köteles ellenőrizni, hogy a szállítójármű és a rakodási hely megfelel az előírt feltételeknek, illetve az állatok szállíthatóak.